

**ŞARTLA MAHKÛM EDİLEN VEYA ŞARTLA SALIVERİLEN SUÇLULARIN
GÖZETİMİ HAKKINDA AVRUPA SÖZLEŞMESİ***
Strasbourg 30. XI 1964

Başlangıç

Şimdiye kadarki Avrupa Konseyi üyesi akid devletler, Avrupa Konseyinin hedefinin, üyeleri arasında daha geniş bir ittifak oluşturmak olduğunu göz önünde; suça hep birlikte karşı koyma kararlılığında olarak;

Bu sonuca ulaşmak için, mahkemelerince cezaları tecil edilmiş veya şartla salıverilmelerine karar verilmiş veya tayin edilen koşulları yerine getirmediğinden dolayı cezasının çektirilmesine karar verilmiş olan suçluların, diğer akid tarafların ülke topraklarında sosyal rehabilitasyonlarını sağlamak konusunda görev yapmaya hazır haklarını olduklarını düşünerek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Bölüm I
Temel Prensipler

MADDE 1- 1) Akid taraflar, aşağıdaki 2.maddede gösterilen koşullar çerçevesinde suçluların sosyal rehabilitasyonu için birbirlerine gerekli olan yardımı yapmayı taahhüt ederler.

Bu yardım, söz konusu suçluların sosyal yaşama tekrar adapte olmalarının ve bunu iyi yürütmelerinin kolaylaştırılması ve gerekli olduğunda da, ya cezaya mahkum edilmeleri veya daha önceden verilmiş olan cezalarının çektirilmesi amacıyla, davranışlarının izlenmesi şeklinde tasarlanmış bir gözetim biçiminde olacaktır.

2.Akid taraflar, aşağıda belirtilen koşullar çerçevesinde ve müteakip maddelere uygun olarak , suçlu hakkında verilmiş olup da tecil edilmiş olan bu tür mahkûmiyet kararlarını veya diğer hürriyeti bağlayıcı ceza uygulamalarını infaz edeceklerdir.

MADDE 2 - 1) Bu sözleşmenin amaçları bakımından "suçlu" kelimesi akid topraklarında:

a) Bir mahkeme tarafından suçlu bulunup da kendisine ceza verilmeksizin gözetimli özgürlüklük altına alınmış olan;

b) Tecil edilen bir özgürlüğü bağlayıcı cezaya mahkûm edilmiş veya mahkumiyet cezasının infazının kısmen veya tamamen şartlı olarak ertelenmesine, ceza verildiği sırada veya sonradan karar verilmiş olan,

Herhangi bir kimse olarak anlaşılacaktır.

2) Müteakip maddelerde geçen "mahkûmiyet" birinci fıkranın a ve b bendine uygun olan bütün yargısal kararları kapsayacak şekilde anlaşılacaktır.

MADDE 3 - 2'inci Maddede belirtilen kararlar kesinleşmeli ve infaz gücüne sahip olmalıdır.

MADDE 4 - 5'inci Maddeye dayanılarak talep konusu edilen suç. talep eden ve talep edilen devletin kanunlarına göre cezalandırılabilir bir suç olmalıdır.

MADDE 5-1) Mahkûmiyet cezasını veren devlet suçlunun topraklarında mutad ikametgahını kurduğu devletten:

a) Bölüm II'ye uygun olarak sadece gözetim yapmasını;

b) Gözetim yapmasını ve eğer gerekiyorsa Bölüm II ve III'e uygun olarak cezasının infazını;

c) Cezanın uygulanması hususunda, IV. Bölümdeki düzenlemelere uygun olarak tüm sorumluluğu üstüne almasını isteyebilir

2) Talep edilen devlet, böyle bir talep durumunda bu sözleşmedeki koşullara göre hareket edecektir.

3) Eğer talep eden devlet 1. paragrafta belirtilen taleplerden birisinde ve talep edilen devlet bunu tercih edilebilir addederse, her türlü özel durumda konusu paragrafta sağlanan cihetlerden bir

* Metinler Necati NURSAL'a ait Uluslar arası Cezaevi Standartları ve Denetimli Serbestlik Kuralları Kitabı'dan alınmıştır.

diğerini kabul etmek için talebi bilir veya aynı zamanda uygulama arzusunda olduğu diğer ciheti gösterebilir.

MADDE 6-Önceki paragrafta tanımlanan gözetim, infaz veya mahkûmiyetin tümüyle uygulanması, mahkûmiyetin verildiği devletin talebi üzerine topraklarında suçlunun mutlak ikametgahını kurduğu devlet tarafından yerine getirilecektir.

MADDE 7 - I) Gözetim infaz veya tümüyle uygulama talebi;

a) Eğer, talep edilen devlet tarafından talebin; egemenliğine, güvenliğine,hukuk sisteminin temel prensiplerine veya diğer temel hususlarına zararlı olduğu düşünülüyorsa;

b) Eğer talep, talep edilen devlette nihai olarak karara bağlanmış olan bir mahkûmiyete ilişkin ise,

c) Eğer mahkûmiyete esas olan eylem, talep edilen devlet tarafından veya siyasi bir suçla ilişkin bir suç veya tamamen askeri bir suç olarak değerlendiriliyorsa,

d) Eğer verilen ceza, talep eden veya edilen devletin kanunlarına göre zaman aşımı dolayısıyla infaz edilemez hale gelmişse,

e) Eğer suçlu, talep eden veya edilen devlette çıkarılmış olan genel veya öze tan yararlanmış ise.

Reddedilecektir.

2) Gözetim, infaz veya tümüyle uygulama talebi;

a) Eğer talep edilen devletin yetkili otoritelerince aynı fiil bakımından dava muameleleri başlanılamamasına veya dava muamelelerin düşürülmesine karar verilmiş ise

b) Mahkûmiyete esas alınan fiil, talep edilen devlette de bir dava muamelesi konusu ise.

c) Talebe ilişkin mahkûmiyet gıyapta verilmiş ise,

d)Talep edilen devlet, mahkûmiyet kararını büyük ölçüde kendi ceza hukuku uygulamalarına ilişkin prensiplere uygun olmadığını düşünüyor, özellikle yaşı itibarıyla suçlu talep edilen devlette mahkûm edilemiyorsa,

3) Mali suçlar bakımından gözetim ve infaz, sadece akid tarafların, her bu tür suç veya bu kategorideki suçlar için karar almış olmaları halinde, bu sözleşme hükümlerine uygun olarak yürütülecektir.

MADDE 8 - Talep eden ve talep edilen devlet gerekli olduğu ölçüde, talep edilen devlet topraklarındaki gözetim veya infazı etkileyebilecek tüm koşullar hakkında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

MADDE 9 - Talep edilen devlet, talep eden devlete talebi hakkında ne tür bir işlem yapılmakta olduğunu gecikmeksizin bildirecektir.

Talebe uymada, kısmen veya tamamen ret durumunda bunun nedenlerini ileticektir.

BÖLÜM II

Gözetim

MADDE 10 - Talep eden devlet, suçluya yüklenen koşulları ve gözetim süresi isinde uyması gereken gözetim tedbirlerini talep edilen devlete bildirecektir

MADDE 11 - I) Gözetim talebine uyan talep edilen devlet, eğer gerekirse tayin edilen gözetim tedbirlerini kendi kanunlarına uygun olarak adapte edecektir.

2) Hiçbir durumda, talep edilen devlet tarafından uygulanan gözetim tedbirleri gerek karakteri, gerekse süresi bakımından talep eden devlet tarafından tayin edilenlerden daha ağır olamaz.

MADDE 12 - Talep edilen devletin, gözetimi yüklenmeye muvafakat etmesi ide, bu aşağıdaki şekilde yürütülecektir:

1) Talep eden devleti, talebine karşı verilen cevap konusunda gecikmeksizin bilgilendirecektir.

2) Suçlulara yardım ve gözetimleri için, kendi topraklarındaki sorumlu kuruluş otoritelerle ilişki kuracaktır.

3) Talep eden devleti, alınan tüm tedbirler ve uygulanmaları konusunda bilgilendirecektir.

MADDE 13 - Suçlunun tayin edilen koşullar yerine getirmemesi veyahut da yeni bir suç nedeniyle hakkında soruşturma açılması veya mahkûm olması sebepleriyle 2. Maddede belirtilen, cezasının şartlı olarak ertelenmesi kararının geri alınmasına neden olması halinde, talep edilen devlet doğrudan ve gecikmeksizin talep eden devlete gerekli bilgiyi verecektir.

MADDE 14 - Gözetim süresi sona erdiğinde talep edilen devlet, talep eden devletin başvurusu üzerine gerekli tüm bilgileri ona gönderecektir.

MADDE 15 - Talep eden devlet, talep edilen devletçe sağlanan görüşler ve bilgileri esas alarak, suçlunun üzerine yüklenen koşulları yerine getirip getirmediğinden ve bu bilgiler ışığında kendi mevzuatında düzenlenen herhangi bir ileri adıma gerek olup olmadığına karar verme konusunda tek başına yetkili olacaktır.

Kararı konusunda talep edilen devleti bilgilendirecektir.

BÖLÜM III **Cezaların İnfazı**

MADDE 16 - Talep eden devletçe, cezanın şartlı ertelenmesinin talep eden devletçe geri alınmasından ve bu devletin başvuruda bulunmasından sonra talep edilen devlet söz konusu cezayı infaz etmekte yetkili olacaktır.

MADDE 17 - İnfaz talebi, doğruluğu ve bu sözleşme koşullarına tahkik edildikten sonra, talep edilen devlet tarafından kendi hukukuna getirilecektir.

MADDE 18- Talep edilen devlet, zaman içerisinde talep eden devletçe cezanın infaz edildiğini belgeleyen bir doküman gönderecektir.

MADDE 19 - Talep edilen devlet, gerekli olduğunda, talep eden devlete cezanın yerine, aynı suç için kendi hukukunda düzenlenen bir ceza uygulayabilir.

Bu ceza veya tedbirin mahiyeti infaz edilmesi gereken cezayı mümkün olduğu ölçüde karşılayacaktır. Bu ceza, ne talep edilen devletin kanunları ile belirlenen m yüksek cezayı geçebilir, ne de talep eden devletçe verilen cezadan daha ağır daha uzun olabilir.

MADDE 20 - Talep edilen devlet, isteksiz olduğunu veya bunu yapamayacağını bildirmedikçe, talep eden devlet kendiliğinden, uygulanmasını istediği infaz tedbirlerinden herhangi birisini alamaz

MADDE 21 - Talep edilen devlet, suçluya şartla tahliye hakkı verme yetkisini sahip olacaktır.

Bağışlama hakkı, talep eden veya talep edilen devlet tarafından kullanılabilir.

BÖLÜM IV **Talep Edilen Devlet Lehine Feragat**

MADDE 22 - Talep eden devlet, tümüyle uygulanmasını istediği cezayı talep edilen devlete ileticektir.

MADDE 23 - 1) Talep edilen devlet, sanki kendi topraklarında işlenen aynı suç için ceza verilmiş gibi, tayin edilen ceza veya tedbiri kendi ceza mevzuatına adapte edecektir.

2) Talep edilen devlet tarafından verilen ceza, talep eden devlette verilen cezadan daha ağır olmamalıdır.

MADDE 24 - Talep edilen devlet, sanki kendi mahkemeleri tarafından verilmiş bir ceza gibi, adapte edilen cezanın tümüyle uygulanmasını sağlayacaktır.

MADDE 25 - Talebin, IV. Bölüm hükümlerine uygun olarak, talep edilen devlet tarafından kabul edilmesi, talep eden devletin cezayı infaz etme hakkını ortadan kaldıracaktır.

BÖLÜM V

Müşterek Hükümler

MADDE 26 - 1) 5. Maddeye uygun olarak yapılacak olan bütün talepler yazılı olarak gönderilecektir. Talepler;

- a) İşlemi yapan makamı,
- b) Amaçlarını.

c) Suçlunun talep edilen devletteki ikametgah adresini ve kimliğini; Belirleyecektir.

2) Gözetim taleplerine, suçluya yüklenen tedbirleri belirleyen ve gözetimi haklı gösteren nedenleri ihtiva eden, mahkeme kararları veya tasdikli suretleri eklenecektir. Ayrıca, uygulanması gereken gözetim tedbirlerinin ve cezanın infaz edilebilirlik durumunu da tevsik etmelidir. Mümkün olan ölçüde talepler, gözetim cezasının verilmesine neden olan suçun koşullarını, yerini, zamanını ve yasal sürecini ve gerektiğinde infaz edilen cezanın süresini belirtecektir. Talepler, talep edilen gözetim tedbirlerinin süresi ve tabiatı hakkında tüm detayları verecek ve gözetim emrinin verilmesinden önce ve sonra suçlunun talep eden devletteki davranışı ve karakteri hakkındaki gerekli bilgi ile birlikte uygulanabilecek yasal düzenlemeler hakkında bir referansı kapsayacaktır.

3) İnfaz taleplerine, cezanın verilmesine veya infazının şartlı ertelenmesinin geri alınmasına ilişkin kararın aslı veya tasdikli bir örneği ve ayrıca şimdi infaz edilmesi gereken cezayı yükleyen karar eklenecektir. Her iki kararın infaz edilebilirlik durumu, verilmiş oldukları devlet hukukunda tayin edilen esaslara göre tevsik edilecektir.

Eğer infaz edilecek olan karar, önceki bir kararın yerine geçiyor ve davaya ilişkin olayların izahatını ihtiva etmiyorsa, bu izahatı ihtiva eden kararın tasdikli sureti de eklenecektir

4) Cezanın tümüyle uygulanmasına ilişkin taleplere yukarıdaki 2. paragrafta belirtilen dokümanlar eklenecektir.

MADDE 27-1) Talepler, talep eden devletin Adalet Bakanlığı tarafından, edilen devletin Adalet Bakanlığına gönderilecek ve aynı yollarla cevaplandırılacaktır.

2) Bu sözleşme gereğince yapılması gereken her türlü haberleşme bu maddenin 1.Paragrafındaki yollarla veya akid tarafların makamları arasında doğrudan yapılacaktır.

- 3) Acil hallerde bu maddenin 2.paragrafındaki haberleşmeler uluslararası kriminal polis örgütü, interpol aracılığı ile yapılabilir.

4) Herhangi bir akid taraf Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine, bu maddenin1.ve 2. Paragraflarında belirtilen iletişimler konusunda yeni kurallar koyma niyetini ortaya koyan bir bildirimde bulunabilir.

MADDE 28 - Şayet talep edilen devlet, talep eden devletin sağladığı bilgilerinin sözleşmenin uygulanması bakımından yetersiz olduğunu düşünüyorsa, gerekli bilgileri isteyecektir. Bu bilgilerin verilmesi için bir zaman limiti de koyabilir;

MADDE 29- 1) Eğer talep edilen devlet, talep eden devletin sağladığı bilgilerin, sözleşmenin uygulanması bakımından yetersiz olduğunu değerlendiriyorsa, gerekli olan ek bilgileri isteyebilir. Bu bilgilerin verilebilmesi için zaman limited koyabilir.

2) Her akid taraf, bu sözleşmeyi imzalarken veya onay. kabul veya sonradan taraf olma vasıtalarını tevdi ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildirimle, taleplerin ve bunları destekleyen dokümanların kendi diline veya Avrupa Konseyinin resmi dillerinden birine veya belirleyeceği başka dillerden birine çevrilmiş tercümesinin de eklenmesini isteme hakkını saklı tutabilir. Diğer akid tarafta ikili anlaşma iddiasında bulunabilirler.

3) Bu madde, iki veya daha fazla akid taraf arasında tamamlanmış olan veya şu anda yürürlükte bulunan sözleşme veya anlaşmalarda yer alan taleplerin ve bunları destekleyici belgelerin tercümesi hakkındaki hiçbir hükme etkili olmayacaktır,

MADDE 30 - Bu sözleşmenin uygulanması çerçevesinde, gönderilen dokümanların asıl olması gerekmeyecektir.

MADDE 31 - Talep edilen devlet, talep eden devletin taleplerinde yer alan soruşturma ve yargılama masraflarını tahsil etme erkine sahip olacaktır.

Bu tür masrafları tahsil etmesi halinde, sadece talep eden devletin bilirkişi ücretlerini geri

vermek zorundadır.

MADDE 32 - Talep edilen devlette yapılan gözetim ve infaz masrafları ödenmeyecektir.

BÖLÜM VI **Son Hükümler**

MADDE 33 - Bu sözleşme yabancılara ilişkin polis düzenlemelerine zarar vermeyecektir.

MADDE 34 - 1) Bu sözleşme Avrupa Konseyi üyesi devletlerin imzasına açık olacaktır. Sözleşme onaya veya kabule konu edilecektir. Onay veya kabul vasıtaları Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğinde saklanacaktır.

2) Bu sözleşme üçüncü onay veya kabul tevdiinden 3ay sonra yürürlüğe girecektir.

3) Sonuç olarak, onaylayan veya kabul eden akid devlet bakımından bu sözleşme onay veya vasıtalarının tevdi tarihinden 3 ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE 35 - 1) Bu sözleşme yürürlüğe girdikten sonra Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin herhangi bir üye olmayan devleti sözleşmeye taraf olmaya davet edebilir.

2) Bu başvuru, tevdiinden 3 ay sonra geçerli olacak olan bir taraf olma vasıtasıyla Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilmesiyle geçerlik kazanacaktır.

MADDE 36-1) Her akid devlet,imza sırasında, sonradan taraf olma kabul veya onay vasıtalarını tevdi ederken bu sözleşmenin uygulanacağı toprak veya topraklarını belirleyebilir.

2) Herhangi bir akid taraf, onay, kabul veya taraf olma zamanında veya daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildirimle,bu sözleşmenin kapsamına, bildiriminde belirttiği herhangi bir diğer toprak. veya toprakları ve uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu veya adına yükümlülük vermeye yetkili olduğu kimseleri dahil edebilir.

3) Bir önceki paragraf gereğince yapılan herhangi bir bildirim, bildirimde belirtilen herhangi bir toprağa ilişkin olarak, bu sözleşmenin 39. Maddesinde belirtilen prosedüre uygun olarak geri çekilebilir.

MADDE 37 - 1) Bu sözleşme, halen mevcut olan veya gelecekte gerçekleşecek olan, karşılıklı veya çok taraflı, iki veya daha fazla akid taraf arasındaki, suçluların peşi veya ceza konularında diğer yardımlaşma şekillerine ilişkin uluslararası sözleşmeleri etkilemez.

2) Akid taraflar, içerisinde yer alan prensiplerin uygulanmasını kolaylaştırmak veya hükümlerini desteklemek dışında, sözleşmede düzenlenmiş olan konularda birbirleriyle karşılıklı veya çok taraflı sözleşmeler yapamazlar.

3) İki veya daha fazla akid taraf buna rağmen, mevzuatlarını yakınlaştırma veya özel bir sistem kurma veya gerçekte böyle bir şey yapma temelinde zaten bir ilişki kurmuş iseler, bu ilişkileri sözleşme hükümlerine bakılmaksızın düzenlemeye yetkili olacaklardır.

Bu husustaki karşılıklı ilişkilerde, sözleşme hükümlerini uygulamayı durduran akid taraflar Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğini bu konuda bilgilendireceklerdir.

MADDE 38-1) Herhangi bir akid taraf sözleşmeyi imzalarken veya onay, kabul veya sonradan taraf olma vasıtalarını tevdi ederken bu sözleşme ekinde: bir veya daha fazla çekincelerden yararlandığını beyan edebilir.

2) Herhangi bir akid taraf, bir önceki paragrafta uygun olarak. Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirilmek suretiyle, alındığı tarihten itibaren yürürlü olacak olan bir çekincesini tamamen veya kısmen geri çekebilir.

3) Bu sözleşmenin herhangi bir hükmüne ilişkin olarak, çekince koymuş olan herhangi bir akid taraf, bu hükmün diğer akid taraflarca uygulanmasını iddia edemez; ancak, çekincenin kısmen veya şartlı ise, kabul ettiği oranda uygulanmasını isteyebilir.

4) Herhangi bir akid taraf, mevcut sözleşmeyi imzalarken veya sonradan taraf olma, kabul veya onay vasıtalarını tevdi ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine sonradan taraf olma, kabul veya onayının, sözleşmenin yürütülmesi bakımından, iç hukuk düzenlemelerine dâhil edilmesi gereken, uluslararası hukuktan doğan bir zorunluluk gerektirdiğini addeden bir bildirimde bulunabilir.

MADDE 39 - 1) Bu sözleşme sonsuza dek yürürlükte kalacaktır.

2)Herhangi bir akid taraf, dilediğinde Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildirim ile sözleşmeyi feshedebilir.

3)Bu fesih, bildirim Avrupa Konseyi Genel Sekreterince alınmasından itibaren 6 ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 40 - Avrupa Konseyi Genel Sekreteri üye devletleri ve bu sözleşmeye başvuran her devleti,

a) Herhangi bir imzadan;

b) Herhangi bir sonradan taraf olma, kabul ve onay vasıtasını tevdiinden;

c) Bu sözleşmenin 34 üncü maddesine uygun olan herhangi bir yürürlük tarihinden;

d) 38 inci maddenin 4 üncü paragrafı, 37 nci maddenin 3 üncü paragrafı, 29' cu maddenin 2 nci paragrafı ve 27 nci maddenin 4 üncü paragrafı gereğince alınan herhangi bir bildirim veya açıklamadan;

e) 36 nci maddenin 2 ve 3 üncü paragrafı gereğince alınan herhangi bir açıklamadan;

f) 38 inci maddenin 1 inci paragrafı hükmü gereğince yapılan herhangi bir çekinceden;

g) 38 inci maddenin 2 nci paragrafı hükmü gereğince geri çekilen herhangi bir çekinceden;

h) 39 uncu madde hükümleri gereğince alınan herhangi bir bildirimden ve feshetmenin yürürlük tarihinden;

Haberdar edecektir.

Akidlerin huzurunda, usulüne uygun olarak yetkili kişilerce imzalanmış olan bu sözleşme, 30 Kasım 1964'de Strazburg'ta İngilizce ve Fransızca yapılmış olup, her iki hali de eşit oranda resmiyete haizdir ve bir sureti Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri sözleşmenin tasdikli bir suretini her akid tarafa ve başvuru devlete gönderecektir.

EK

Herhangi bir akid taraf.

1) Sözleşmenin, cezaların infazına veya tümüyle uygulanmasına ilişkin hükümlerini kabul etmediğinin;

2) Bu hükümlerden sadece bir kısmını kabul ettiğinin;

3) 37 nci maddenin 2 nci paragrafı hükmünü kabul etmediğinin;

Bilinmesi gerektiğini açıklama hakkını saklı tutabilir.